

'n HOESBREEF

UITGAVE VAN STICHTING HISTORISCHE SOCIËTEIT ENSCHEDE-LONNEKER

▲ De onthulling in de tuin van café-restaurant Sandersküper, vlak bij de voormalige grensovergang aan de Knalhutteweg.
Foto Jan Brummer

Onthulling historische grenssteen uit 1756

Op zaterdagmiddag 11 mei heeft de langverwachte onthulling van de oude grenssteen 46 plaatsgevonden, onder belangstelling van ca. 130 mensen uit zowel Nederland als Duitsland. De plaatsing was een initiatief van de SHSEL in het kader van ons 50-jarig jubileum, de Schützenverein Brook in het kader van hun 125-jarig jubileum en van de Heimatverein Alstätte.

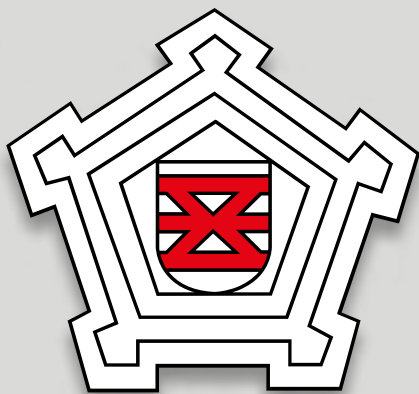
De feitelijke onthulling werd gedaan door de burgemeester van Ahaus mevrouw Karola Voß en de Enschedese wethouder de heer Arjan Kampman. Er waren toespraken van diverse betrokken personen waarin de geschiedenis van de steen, de samenwerking tussen de drie verenigingen en het Europese gedachtegoed uitvoerig belicht werden.

De oude grenssteen is tevens een van de 23 locaties die via een fietsroute met elkaar verbonden zijn. Deze fietsroute, 'van poal tot poal' is op 26 april jl. in gebruik genomen. Een beschrijving van die route kunt u ophalen bij onze ruimte in Prismare (zie voor openingstijden het colofon).

Harry van der Sleen

◀ **Burgemeester van Ahaus Karola Voß (links) en de Enschedese wethouder Arjan Kampman onthullen grenssteen 46.**

Foto Jan Brummer

'n HOESBREEF

Stichting Historische Sociëteit Enschede - Lonneker

Gratis digitale nieuwsbrief van de
Historische Sociëteit
www.shsel.nl

Redactie

Ilse van Heerwaarden
hoesbreef@gmail.com

Secretariaat

Gerard Hemelt,
Suze Groeneweglanden 14,
7542 NM Enschede, 06 197 255 77
secre.shsel@gmail.com

'n Sliepsteen

Contribuanten ontvangen vier keer
per jaar ons historisch blad 'n Sliep-
steen. Redactie:
Geert Bekkering, 053 430 06 91
of geertbekkering@shsel.nl

[https://www.facebook.com/
SHSEL/](https://www.facebook.com/SHSEL/)

Onze documentatie is te raadplegen
in Prismare, ruimte 1.07. Roomweg
167 maandag 10-12 uur en vrijdag
14-16 uur. Contribuanten ontvangen
ons kwartaalblad 'n Sliepsteen
www.shsel.nl

De Historische Sociëteit Enschede-
Lonneker heeft bij de belastingdienst
de status van culturele ANBI. Dat bete-
kent dat een gift aan de sociëteit voor
125 procent kan worden afgetrokken
van de inkomstenbelasting en voor
150 procent van de vennootschapsbe-
lasting.

Een ANBI is een algemeen nut be-
ogende instelling. Onze Historische
Sociëteit mag zich culturele ANBI
noemen omdat we een instelling zijn
die voor minstens 90 procent actief is
op cultureel gebied.

Dilemma's in de samenleving

Toen de oudere vakbondsbestuur-
der, bij de drukkerij waar mijn cari-
rière begon, tegen mij zei dat ik of
in de vakbond of in de politiek zou
eindigen, kreeg mijn toekomst ineens
invulling. Mijn opa Hillenaar was voor
de SDAP al raadslid in Lonneker en later,
na de samenvoeging, in Enschede. Tot
1934 toen hij stopte. Hij was vooral bezig
geweest met de arbeidsomstandighe-
den van het gemeentepersoneel. En dan
met name van het gewone werkvolk. Hij
kwam tenslotte uit het vakbondswerk.

Wat ik leerde is dat in een gemeenteraad
op het scherp van de snede discussie
plaats moet vinden over wat we be-
langrijk vinden voor onze samenleving.
Bewoners moeten betrokken zijn en zich
actief met hun democratie bemoeien.
Niet thuisblijven bij verkiezingen omdat
'ze' toch maar hun gang gaan! En er
soms een ander voorstel uitkomt dan
erin ging. Inderdaad, meerderheden or-
ganiseren voor een ander beleid vraagt
om politici die bereid moeten zijn om
samen compromissen te bereiken. Die
dan gesteund worden door een meer-
derheid. Dat is wezenlijk voor een de-
mocratie waarin grote en kleine partijen
verantwoordelijk zijn voor goed bestuur
waarin iedereen gehoord wordt. Waarin
de rechterlijke macht onafhankelijk func-
tioneert van de wetgever. En waarbij, na
een politieke crisis, door mandaat van
de kiezer opnieuw een richting wordt
gegeven.

Ik las een fascinerend essay over de
opkomst van Nazi-Duitsland. Mooi
wordt beschreven hoe een heel volk
zich een rad voor ogen laat draaien en
door staatsterreur 'kalt gestelt' wordt.
Geïsoleerd en feitelijk monddood
gemaakt. Het Volk is bovengesteld aan
de Staat. Het Duitse wordt benadrukt.
Het vreemde (joods, zigeuners, politieke
andersdenkenden in dit geval) wordt
in de samenleving buiten haken gezet.
Het woord Volk wordt in steeds meer
verbanden gebruikt; volkswil, volksfees-
ten, volkskanselier, volksvreemd, uit het
volk, volksgemeenschap. Activiteiten om
het volksgevoel te versterken moeten
worden bezocht. Een morele verplich-
ting, waarbij niet deelnemen als verraad
wordt beschouwd. Alles werd vanuit
de politiek in een 'religieuze wereld'
van het nationaalsocialisme getrokken.
Studenten kregen studentenkaarten in

een verschil-
lende kleur.
Bruin voor
Duitsers, geel
voor joodse
studenten en
blauw voor
statenlozen.
Bij een refe-
rendum over
de machts-
vraag wordt

door iedereen een speldje met 'ja' gedra-
gen. Speldjes die overal te koop zijn en
wie dat niet draagt maakt zich verdacht
en staat buiten de hoofdstroom. De hele
samenleving werd gemanipuleerd. Het
geeft een gevoel van optimisme, van
verandering. DE 'leider' probeert geen
mensen over te halen, maar geeft wat ze
verwachten van hem. Ze adoreren hem
bijna. Men ziet en wil actie. Het heeft in
Duitsland geleid tot een diepe afkeer
van autoritair leiderschap tot op de dag
van vandaag

En dan onze wereld. Legitimatie voor
democratisch genomen besluiten wordt
steeds kleiner. Er is geen cultuur waarin
aanvaard wordt dat compromissen no-
dig zijn en een gemeenschap bestuurd
moet worden. De bereidheid SAMEN
verantwoordelijkheid te dragen neemt
af. In de VS is al zichtbaar dat ontre-
gelen van het openbaar bestuur, door
blokkades te organiseren in besluitvor-
ming, normaal begint te worden. Mede
daardoor lijken steeds meer mensen een
autoritaire bestuursstijl nodig te vinden.
'Sterke bestuurders' hebben de wind in
de zeilen. Uitlatingen van 'georganiseer-
de' burgers in de trant van 'wij zijn het
volk' zijn weer te horen. Weinig mensen
maken zich ogenschijnlijk druk over wat
er om hen heen gebeurt.

Ik las een citaat van Martin Niemöller:
Toen ik voor de Joden moest opkomen
zweeg ik want ik ben geen Jood, toen
ze voor de communisten kwamen deed
ik niets want ik ben geen communist en
toen ze voor mij kwamen was er nie-
mand meer die wat kon zeggen.

Dan kan onze democratie passief toekij-
kende burgers niet gebruiken.

Dick Buursink
Voorzitter

▲ Een deel van de bonte collectie elektronische, elektrische en mechanische apparaten.

Foto: Paul van Wijk

Delegatie monumentencommissie bezoekt UT-museum

► Een delegatie van de Monumentencommissie bestaande uit Ben Breteler, Nico Buurman, Dirk Korte en Paul van Wijk heeft 22 mei jl. het UT-museum bezocht. Dit relatief onbekende museum is te vinden op de vijfde verdieping van gebouw Carré op de Campus van Universiteit Twente.

Riel Weenink, beheerder studieverzameling, zorgde voor deskundig commentaar bij de bonte collectie van rond de 1400 elektronische, elektrische en mechanische apparaten. En de historische studieverzameling is nog steeds groeiende!

Veertig jaar geleden is hiervoor de aanzet gegeven door prof. ir. Dick Bosman, toenmalig decaan Elektrotechniek van de UT.

Dit interessante museum ook eens bezoeken? Raadpleeg <http://studieverzameling.utwente.nl> en maak een afspraak (liefst woensdagmiddag).

Paul van Wijk

▲ Van links naar rechts: Paul van Wijk, Riel Weenink (met aangeboden fles wijn), Dirk Korte, Nico Buurman en Ben Breteler

Informatie zeelewagen gezocht

► Onlangs heeft de folkloristische dansgroep 'de Schaddenrieders' de zeelewagen, die jaren deel uitmaakte van de palmpasenoftocht, geschonken aan de HALL (Het Aangespannen Landbouwwerktuig Lonneker)

Op de wagen staan een jaartal en initialen van twee namen. Deze zeelewagen is gedateerd met het jaar 1908.

De initialen zijn JH en LB.

Bij de Schaddenrieders is ooit ten gehore gekomen dat het een huwelijksge-

schenk zou zijn tussen leden van de Fam Blijdenstein en van Heek. Maar of dit klopt?

Wie weet meer te vertellen over het ontstaan van deze wagen en de namen die achter deze initialen schuil gaan?

Herman de Groot

Voorzitter de Schaddenrieders

Tel. 06 296 272 54 of herman.de.groot@home.nl

Contactpersonen commissies

► Binnenstadcommissie

Georges Schafraad

Email: schafraad@gmail.com

► Boerderijcommissie

Jan Oldenhof

Email: joldenhof1@gmail.com

► Documentatiecentrum

Kor Feringa (053) 477 45 95

Email: korferinga@shsel.nl

► Foto- en verhalencommissie

Jan Breteler

Email: janbreteler@shsel.nl

► Monumentencommissie

Cees van der Velde, 06 4735 43 59 of 06 4208 92 50, ceesvandervelde@shsel.nl

► Loakstenen- en begraafplaatsencommissie

Harry van der Sleen (053) 852 24 94

Email: loakstenencom@shsel.nl

► PR-commissie

Bart Jansen, 06 3435 45 16

Email: jansebart@gmail.com

► Redactie 'n Sliepsteen

Geert Bekkering (053) 430 06 91

Email: geertbekkering@shsel.nl

► Historische Kring Glanerbrug

Joop Kwakman (053) 461 38 53

Email: joopkwakman@shsel.nl

► ICT

Tjibbe Knol Email: tjibbeknol@shsel.nl

Oproep voor afgevaardigde Werkgroep Boerenkerkhof

► Na jaren namens de SHSEL plaatsgenomen te hebben in de Werkgroep Boerenkerkhof, heeft Johan Hemken deze taak onlangs beëindigd.

We zijn Johan erg dankbaar voor zijn inzet in die jaren en zoeken nu iemand die de leeggekomen plek in wil nemen. Mede namens initiatieven van de SHSEL is deze in 1954 gesloten begraafplaats in 2003, na een grootschalige renovatie, als stadsparkje heropend. Een kleinschalig parkje waar de wandelaars tussen de bomen en het groen rust, historie en verhalen vinden.

Om het parkje in een goede staat te behouden is een werkgroep opgericht vanuit de wijkraad Lasonder-Zeggelt, die hier zorg voor draagt. Twee keer per jaar vindt er een opschoonactie plaats en vinden er tevens passende evenementen plaats. Als u namens ons dit team wilt versterken kunt u dit melden bij het bestuur van de SHSEL. Voor meer informatie: <https://www.wijkraad-lasonder-zeggelt-boddenkamp.nl/index.php/boerenkerkhof/activiteiten>

Harry van der Sleen

Presentatie Lonneker oorlogsverhalen

► Op zaterdag 25 mei presenteerde Willem Bulter in het Dorpshuis te Lonneker zijn boek 'Lonneker Oorlogsverhalen'. De goed gevulde zaal luisterde aandachtig naar zijn toelichting op een aantal interessante verhalen en foto's. Drie Lonnekernaren t.w. Herman Meijerink (*1935), Hilda Bouma-Venema (*1922) en Willy Meijerink (*1931) vertelden herinneringen uit hun oorlogstijd. Het 368 pagina's tellende boek is te koop via de webwinkel www.uitgeverijtwentsemedia.nl en de boekhandel. Ook kan het boek elke maandagochtend en woensdagochtend worden opgehaald op het kantoor van de uitgeverij aan de Stroinksbleekweg 12b in Enschede. De prijs van het boek bedraagt € 22,95 (excl. verzendkosten).

Jan Brummer